
NOTAT

Udenrigsministeriet

Til:	Udenrigsudvalget	J.nr.:	104.Dan.6-6.c
CC:	-	Bilag:	-
Fra:	Udenrigsministeriet	Dato:	26. august 2008
Emne:	Sikring mod svindel med u-landsbistand		

Nærværende notat beskriver hvilken politik og procedurer Danmark følger for sikring mod svindel, hvilke procedurer der følges når der er fremkommet mistanke om svindel, hvor effektivt systemet er samt hvilke ændringer der løbende er sket for at sikre mod svindel.

Centralt i Udenrigsministeriets indsats for forebyggelse og bekæmpelse af svindel i udviklingsbistanden er Danidas Handlingsplan for bekæmpelse af korruption fra 2003. Handlingsplanen definerer et princip om nultolerance i forhold til korruption. Korruption er et aspekt af svindel, eller misbrug med midler, der også omfatter andre former, som f.eks. simpelt tyveri og bedrageri.

Der er overordnet tre konkrete indsatsområder i forhold til bekæmpelse af korruption og svindel:

1. Det danske bistandsforvaltningssystem:

- Antikorruptionsklausul i kontrakter. Alle kontrakter, der indgås, skal indeholde Danidas antikorruptionsklausul, hvori det fremgår at korruption er uacceptabelt, og at samarbejdet straks kan afbrydes, såfremt der foregår korruption i den modtagende organisation.
- Danidas antikorruptionshotline på internettet, hvor alle kan henvende sig anonymt ved mistanke om korruption eller uregelmæssigheder ifm. forvaltningen af udviklingsbistanden. Hotlinens primære funktion er præventiv. Derfor er det vigtigt at udbrede kendskabet til hotlinen, og gøre det klart, at man anonymt kan henvende sig. Alle henvendelser tages alvorligt og påstandene undersøges af Udenrigsministeriet kontor til kvalitetssikring af udviklingsbistanden.
- Udsendte økonomifuldmægtige til ambassaderne i programsamarbejdeslandene kontrollerer bl.a. økonomiforvaltningen (financial management) på repræsentationerne, hvilket forøger mulighederne for at afdække evt. korruption ifm. programmerne, og få det standset.

- Forvaltningsrevisioner eller såkaldte ”Value-for-money” revisioner, hvor det efterprøves om den økonomiske forvaltning har været forsvarlig, anvendes i stigende grad af repræsentationerne for at reducere risikoen for, at der kan svindles med udviklingsmidlerne uden at det bliver opdaget.
- Alle medarbejdere har fået kendskab til ’Code of Conduct’ med 10 principper for passende opførsel i forvaltningen af udviklingsbistanden. Det gælder både rådgivere og andre direkte ansat under Udenrigsministeriet. Reglerne findes desuden på plakater og foldere på engelsk, fransk, spansk og arabisk, som ophænges og uddeles. Hver repræsentation har udpeget en person (focal point) med ansvar for antikorruption, som bl.a. har til opgave at sikre, at Danidas ’Code of Conduct’ kendes og efterleves.
- Obligatorisk antikorrupsionskursus for alle medarbejdere med fokus på hvilke dilemmaer man kan opleve ifm. forvaltning af udviklingsbistanden. Kurset tager udgangspunkt i virkelige eksempler på korrupsionsforsøg, og viser hvordan korrupsion kan foregå, hvordan det kan opdages, og hvilke tiltag, der kan mindske risikoen, for at korrupsion kan finde sted.
- Udenrigsministeriet kontor til kvalitetssikring af udviklingsbistanden kvalitetstjekker regel-mæssigt ambassadernes forvaltning af den danske ulandsbistand i forbindelse med de såkaldte performance reviews. Der sikres bl.a., at de enkelte repræsentationer har etableret effektive forretningsgange for antikorrupsion, at de implementeres, og at der til stadighed holdes fokus på korrupsionsbekæmpelse.

2. Partnernes systemer:

- Emnet korrupsion og kampen imod korrupsion diskuteres i forbindelse med højniveau forhandlinger med myndighederne i programsamarbejdslandene. Emnet drøftes også ved de årlige møder med multilaterale organisationer, der modtager støtte fra Danmark.
- Tilbud om deltagelse i Danidas antikorrupsionskursus. Ansatte i modtagerorganisationer i programsamarbejdslandene kan deltage i Danidas antikorrupsionskursus via internettet. Dette sætter fokus på antikorrupsion, og sikrer at samarbejdspartnere kender Danidas holdning til korrupsion og metoder til at minimere korrupsion. Dette skal virke præventivt ift. korrupsion.
- Danmark støtter konkrete projekter til kapacitetsopbygning af flere partnerlandes antikorrupsionsenheder.

3. Et bredere fokus på korrupsion generelt i modtagerlandet:

- Indsatser mod korrupsion behandles ved udarbejdelsen af de enkelte landestrategier.
- Kampen imod korrupsion tages op med modtagerlandets myndigheder og i samarbejdet donorer imellem.

- Udarbejdelsen og implementeringen af nationale antikorrupsionsstrategier støttes af repræsentationerne.
- Kapacitetsopbygning af de nationale rigsrevisioner og andre relevante institutioner mhp. at reducere muligheden for korruption.

Enhver mistanke om uregelmæssigheder i forbindelse med forvaltningen af udviklingsbistanden bliver registreret som en såkaldt ”c-sag”. Sagerne bygger på indberetninger fra NGO’er, repræsentationer, kontorer i hjemmetjenesten, fra hotlinjen eller fra andre henvendelser.

Kontoret for kvalitetssikring af udviklingsbistanden fremstiller hver enkelt sag i et brev, der sendes til Rigsrevisionen via Udenrigsministeriets controllerenhed. Kontoret sikrer at der lokalt følges effektivt op på sagerne og Rigsrevisionen opdateres systematisk, når der fremkommer væsentligt nyt i en sag. Der er udarbejdet interne retningslinjer herfor.

Siden midten af 2004, hvor kravene til hvornår Rigsrevisionen skal underrettes har været skærpet, har der været indberettet i alt 267 sager. Heraf er p.t. 192 sager blevet afsluttet, mens 75 sager fortsat efterforskes.

Dette skal ses i forhold til at der i perioden 2004-2007 samlet set har været over 7000 igangværende projekter og programmer. Der er p.t. 3.146 projekter og programmer under implementering. Samlet set er der i perioden ydet for ca. 50 mia. kr. i bistand.

Udenrigsministeriets procedurer til sikring mod svindel er således blevet markant udbygget indenfor de senere år. Forbedringerne i sikringen mod svindel har både været på det forebyggende område f.eks. ved etableringen af anti-korrupsions hotlinjen i 2005 og ved udrulningen samme år af et omfattende, obligatorisk e-kursus for alle medarbejdere om korruption. Men forbedringerne har også været på det opfølgende område gennem intensiveret undervisning i håndtering af konstaterede tilfælde af svindel, eller forsøg på svindel.

Om systemets effektivitet kan det afslutningvist konstateres, at det danske system til sikring mod svindel med udviklingsbistanden blev meget positivt bedømt af OECD i forbindelse med det såkaldte Peer Review af dansk udviklingsbistand i 2007. Bedømmelsen fra OECD var at Danmark er førende når det kommer til bekæmpelsen af korruption i udviklingsbistand.

Kvalitetssikring af udviklingsbistanden